

יכול להיות שזה נגמר מילים :יהונתן גפן

אומרים שהיה פה שמח לפני שנולדתי,
והכל היה פשוט נפלא עד שהגעתי
שומר עברי על סוס לבן, בלילה שחור
על שפת הכינרת טרומפלדור היה גיבור
תל אביב הקטנה, חולות אדומים, ביאליק אחד
שני עצים שיקמים, אנשים יפים מלאים חלומות
ואנו באנו ארצה לבנות ולהיבנות,
כי לנו, לנו, לנו ארץ זאת .

כאן, איפה שאתה רואה את הדשא
היו פעם רק יתושים וביצות
אמרו שפעם היה כאן חלום נהדר
אבל כשבאתי לראות לא מצאתי שום דבר

יכול להיות שזה נגמר.
יכול להיות שזה נגמר....."

"ויקם (מִלֶּדֶת חֶדֶשׁ עַל מִצְרַיִם) דּוֹר חֹדֶשׁ אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף". שמות א, פסוק ח)

גיליון מס' 2622 י'ג סיון תש"פ * 5 ביוני 2020

כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: שושנה שרקי sachlav@outlook.com

בֶּרֶךְ עַל הַצֹּאֵר | כתבה אסתר שמיר, צייר דודו פלמה

בֶּרֶךְ עַל הַצֹּאֵר
לִנּוּ זֶה לֹא יִקְרָה
אֲנַחְנוּ מְדִינַת הַנְּאֻרִים
הַטּוֹב, הַצֹּדֵק וְהַיָּפֶה.

בֶּרֶךְ עַל הַצֹּאֵר
אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ לִישׁוֹן
לִנּוּ זֶה לֹא יִקְרָה
אֲצִלְנוּ יֵשׁ צֶדֶק וְשִׁוְיוֹן

אֲצִלְנוּ יֵשׁ חֵק וְסֹדֶר
מְכַבְּדִים אֶת הָאֲחֵרִים
אֲנַחְנוּ מְדִינַת הַיְּהוּדִים
הַיָּפִים וְהַנִּבְחָרִים.

אֲנַחְנוּ מוֹרְמִים מְכַל עִם
אוֹר לְכָל גּוֹי וְגוֹיָה
לִנּוּ זֶה לֹא יִקְרָה
רַק בְּמַחְשְׁבָהּ הַזוּיָה

אֲצִלְנוּ הַכָּל בְּסֹדֶר
זֶה לֹא שְׁאֲנַחְנוּ שׁוֹתֵקִים
הַעֲלִיתִי פּוֹסֵט בְּפִיסְבּוּק
עִם הַגִּיגִים עִמָּקִים

בֶּרֶךְ עַל הַצֹּאֵר
בְּהִתְחַלָּה אֶתָּה נִדְרָךְ
אֲחֵר כִּךְ מַחְכָּה שִׁיִּצִּילוּ אוֹתָךְ
אֵלֶּה שִׁשְׁקוּעִים בַּמָּסָךְ

אָבֵל הֵם בְּדִיוִק בִּסְרֵט
בִּסְדָּרָה עַל חֲשִׁיפָה
תּוֹבָנוֹת גְּדוֹלוֹת בְּפִיסְבּוּק
הִתְחַת עַל הַסָּפֶה.

בֶּרֶךְ עַל הַצֹּאֵר
סָגְרוּ לִנּוּ אֶת הַחֲמָצָן
הַשְׁתִּיקוּ מִי שֶׁקָּם וְאָמַר
מִי שְׁמוּחָה - לֹא נֶאֱמָן

הַסִּיתוּ מוֹל הָעוֹבְדִים
מוֹל הַתּוֹרְמִים וְהַלּוֹחֲמִים
הַשְׁנִיאוּ מִי שֶׁעֲבַד וּבָנָה
אֶת הָאָרֶץ בְּדַמִּים

וְהִנֵּה זֶה מַגִּיעַ לְכָאן
הַיָּדִים לֹא זָזוֹת
זֶה הָרֹאשׁ שֶׁלֶךְ נִמְצָא שָׁם
וּכְבֹּר מְאֹחֵר לַמַּחֲוֹת

זוֹמְבִים בְּתוֹךְ מָסָךְ
שִׁעָרֵי הַמִּשְׁפָּט נְטָרְקִים
כָּל מִי שֶׁמִּשְׁחַת
נִהְיָה מֶלֶךְ עִם כְּבוֹדִים

בֶּרֶךְ עַל הַצֹּאֵר
זֶה רוֹתֵחַ זֶה בּוֹעֵר זֶה חֵם
שֶׁתִּקְתָּ קְרוֹב לַצִּלְחַת
חֲשַׁבְתָּ שְׁאֵתָה חֶכֶם

בֶּרֶךְ עַל הַצֹּאֵר
אִישׁ לֹא יִצִּיל אוֹתָךְ
וְלִמִּי שֶׁהִתְעוֹרֵר מְאֹחֵר
זֶה מִגָּף מַעַל רֹאשְׁךָ.

בציור: ג'ורג' פלוייד נחנק למוות,
אחר כך באו המהומות...

חומר למחשבה / לאה בן אדיבה

אין לי מספיק מלים לפרגן לצוות תרבות ולכל מי שטרח ועמל בהפקת חג השבועות. היצירתיות שבאה לידי ביטוי בתכנון, וכל המאמצים לקיים את החגים בהתאם למצב, ומתוך מחויבות לשמירה על בריאות חברי הקהילה, הם מהגילויים היפים שאנו רואים בתקופת הקורונה.

הבקשה של מארגני האירועים שלא להביא אנשים מחוץ לקיבוץ, באה לא כדי לקלקל את שמחת החג אלא על מנת לשמור על תושבי הקהילה.

לי היו אורחים לחג. בפעם הראשונה מאז פרוץ המגפה, הגיעו כל ילדי ונכדי לחגוג אתנו את חג השבועות. ואני מתוך כבוד לחברי הקהילה ולבקשה המפורשת שלא להביא אורחים לאירועים, אכן לא הבאתי את אורחי לחגיגות, ורק שמעתי לאחר מכן עד כמה הן היו מוצלחות.

לעגמת נפשי, התברר לי אחרי החג, אנשים מתוך הקהילה לא כבדו את בקשת המארגנים, והביאו את אורחיהם (בני משפחותיהם) לחגיגות. מצד אחד רציתי לכבד את בקשת המארגנים. אני וגם חברים אחרים, לא זו בלבד שלא הביאו את קרוביהם לאירועים, אלא, בגלל ההגבלה הזאת, בני משפחותיהם, (גם אלה שבעבר נהגו בקביעות להגיע לחגיגות הביכורים שלנו), הפעם לא באו.

עם כל ההערכה שהבעתי לצוות התרבות, יש לי השגה לגבי הבקשה אל הציבור: אם אתם מבקשים, אתם גם אמורים להשגיח שמקיימים את בקשתכם. אם אינכם מוכנים, או יכולים לדאוג ליישום הבקשה – אל תבקשו.

ולציבור כולו: אם לא רוצים להקשיב לבקשות ולהוראות של חברה מתחשבת ומכבדת – בואו נעשה כולנו בלגן, למה רק המיוחדים, שמרגישים שמותר להם הכל.

לאה

על דא ועל הא / חעט: תחר וולפין

• הבריכה נפתחת:

ארבעה חדשים בשנה משתנים פני כפר הנשיא. במשך ארבעה חדשים בשנה, אנחנו לא רק מצננים את גופנו במים הקרירים, לא רק מותחים את השרירים, מי בשחייה ומי בהליכה ובתרגילים שונים, פתאום, אחרי שמונה חדשים, ומתוכם שלושה חדשים, כמעט, של סגר, אנחנו רואים את הילדים שגדלו מאז העונה שעברה, פוגשים שוב משפחות צעירות, שגרות כאן עמו. ארבעה חדשים בשנה אנחנו מלקקים ארטיק, ומשוחחים עם חברינו, בניסיון לפתור את בעיות העולם.

אני מתכוונת למצות עד תום את התקופה הנהדרת הזאת.

• הדס וייסבקר חבר שלנו:

בסוף השבוע הזה עתיד להצטרף חבר חדש לשורותינו – הדס וייסבקר. עוד בן משק, בן ונכד לחברי הקיבוץ, "בחור וטוב", כמו שנאמר בהמנון הפלמ"ח. אני מאחלת לנו עוד הרבה בנים כמו הדס שיצטרפו לשורותינו.

אבל, אני כבר מתנצלת על שלא נשתתף בהצבעה בגלל נסיעה אל משפחתנו שבמרכז, אך אין לי ספק, שגם בלי הקולות שלנו – הדס ייבחר.

בהקשר זה, אני שבה ומבקשת להנהיג אצלנו הצבעה מרחוק, הצבעה באמצעות המחשב או הטלפון, מבלי צורך בייפוי כח. אחרי שילדינו כבר למדו מרחוק, אחרי שערכנו פגישות משפחתיות מרחוק, אחרי שגם אנחנו למדנו, ראינו עולם והתעמלנו "מרחוק", וגם קיימנו ישיבות חשובות מרחוק, אפשר להוסיף עוד צעד, צעד שנעשה כבר בקיבוצים רבים, ולהנהיג את ההצבעה מרחוק.

• שבחי הגימנסיה העברית

הגימנסיה העברית, מהתיכונים הוותיקים והמשובחים בארצנו, נוסד בשנת תרס"ט (1909) והוא מוזכר בנשימה אחת עם הגימנסיה הרצליה, בית הספר הריאלי בחיפה וביה"ס שנקרא ליד"ה (בית ספר שהתחיל בשכונת בית הכרם, ונקרא פשוט בית הספר "בית הכרם", הוצמד במשך הזמן לאוניברסיטה העברית, וגם עבר לשכון ליד האוניברסיטה העברית. ולכן, הוא שינה את שמו מ"בית הספר בית הכרם" ל"בית הספר ליד האוניברסיטה" ובקיצור ליד"ה...).

נחזור אל הגימנסיה. בין מייסדיו היה יצחק בן צבי שלימים נבחר להיות הנשיא השני של המדינה. בין בוגריו נמנה גם ראובן ריבלין, נשיא המדינה היום ואחיו, אליעזר "לייזי", שלמד אתי בשכבה. רבים ומפורסמים למדו בגימנסיה (האחים סוקניק - ידן, האחים מרידור, ילדי השופט אגרנט, ילדים שגדלו להיות

פרופסורים ידועים, אנשי תקשורת ואמנות מובילים – א.ב. יהושע, מוקי צור, דנה ווייס, דן וולמן, ועוד אחרים) גם יוסי חלמיש מידענו הוא בוגר הגימנסיה העברית.

בין המורים בגימנסיה היו צעירים אשר התחילו את דרכם האקדמית, עם סיום התואר הראשון באוניברסיטה העברית, ובמשך הזמן חזרו אל האקדמיה ועשו בה חייל. אני נזכרת בפרופסור חיים יעבץ ז"ל, פרופסור שלמה אבינרי, שייבדל לחיים ארוכים. פרופסור גרשון שקד התחיל את הקריירה שלו כאחד מבכירי הפרופסורים לספרות עברית, כמורה לספרות שלנו בכתות י"א וי"ב. אצלו למדתי לאהוב את מקצוע הספרות. מנהל הגימנסיה באותם הימים היה זבולון טוכמן, מראשי המורים למתמטיקה באותם הימים. כל מי שלמד אז מתמטיקה, עשה זאת מתוך ספרי הלימוד של טוכמן-קלעי. וכך, בזכות גרשון שקד ובזכות טוכמן, למדתי לאהוב גם ספרות וגם מתמטיקה. מורים אחרים שאני נזכרת בהם, אמנם לא למדו אותי אבל אני זוכרת אותם מהגימנסיה, והם המשוררים יהודה עמיחי ודן פגיס זכרם לברכה. המורה לחינוך גופני היה אורי זמרי, לימים – ד"ר אורי זמרי ממייסדי מכון וינגייט, וכפי שהוא הוגדר "מעמודי התווך של החינוך הגופני והספורט בישראל". [שנים רבות אחר כך, פגשתי בבית הספר "עמק החולה" מחנכת ומורה נהדרת לחינוך גופני, בשם רוני שלנגר, ואני בטוחה שחיים בינינו לא מעט בוגרי עמק החולה, אשר היו תלמידיה. יום אחד כששוחחנו, התברר לי שהיא בתו של אורי זמרי. התרגשתי מאוד!].

הגימנסיה העברית הייתה ידועה מאד עוד לפני שהתפשט בתוכה נגיף הקורונה. דלתות הגימנסיה, המדרגות שמובילות אל הפתח, אותיות המתכת העדינות מעל הפתח האומרות "הגימנסיה העברית", שראיתי השבוע בטלוויזיה, עוררו אצלי הרבה זיכרונות אהובים.

בקבוצת הווטסאפ שלנו, בוגרי הגימנסיה, כתבתי: איזה מזל שסיימנו את לימודינו שם לפני הקורונה..."

תמר וולפין

האדם חי עם מתח מובנה בין האינטרס האישי שלו ובין אינטרס הסביבה והזולת. כולנו נתקלנו בדילמות שבהן נאלצנו לבחור בין פעולה שתשרת אותנו ובין פעולה, או הימנעות ממנה, שתיטיב עם מישהו אחר.

לעתים המתח אינו דרמטי כפי שעשוי להצטייר – לעתים מדובר בפער שבין מציאת זמן וחשק, ובין הצורך של הזולת למעט עזרה. אבל האם המתח הזה הוא ממשי? האם אכן קיימת דיכטומיה ברורה בין טובת האחד לטובת האחר?

גם אני, כמו לאה, ועוד הרבה חברי משק וותיקים – מבוגרים... נשארתי בבית עם ילדי ונכדיי, בחג השבועות, בשעה שבקיבוץ שלי היה אירוע חגיגי לחברי הקיבוץ. אירוע בו אסרו עלינו המבוגרים, להביא אליו את ילדינו ונכדינו, שסופסוף לאחר חודשיים של בידוד קורונה, זכינו לראותם. על זה כבר אמרנו כשהיינו ילדים: "אורח מביא אורח, והמארח בורח".

או:

מיקרופדיה תלמודית: דיני אורח

הנכנס לבית חברו יעשה כל מה שיאמר לו בעל הבית (דרך ארץ רבה ו; פסחים פו ב; טוש"ע אורח חיים קע ה)

נוהג אורח מכניס אורח הוא מגונה (דרך ארץ זוטא ח; בבא בתרא צח ב)

שושנה שרקי

ועוד כמה מילים על ים השיבולים | דודו פלמה

ים השיבולים שמסביב
על גליו לשוט יצא הרוח.
אלף חיוכים אלי שלח האביב,
שמש חביבה יצאה לשוח.
על המיתרים המפיקים צלילי זהב,
הם המזמרים אל מול התכלת.
אלף מלאכים השרים שלום לסתיו,
נושקים ומלטפים פצעי שלכת... (מילים: יצחק קינן לחן: חיים אגמון)

חבורת הגבעטרון ושיריה הם כוס התה האולטימטיבי של כולנו. אי אפשר כבר לקרוא את המילים של "ים השיבולים" מבלי לשמוע מיד גם את המנגינה המְדַמְמָמֶת כמעט מאליה בראש המורגל כל כך לצלילי הלהקה האולטימטיבית הנ"ל.

גם אני, כמו הרבה אנשים אחרים, אוהב מאוד את השירים ששרה להקת הגבעטרון. ולא רק על שום היותה "להקת הזמר מקיבוץ גבע – 'הגבעטרון' – מהמפורסמות והותיקות שבחבורות הזמר בארץ", כפי שהיא מתוארת באתרי פרסום למיניהם. אני אוהב את השירים על שום היותם בשר מבשרה של ארץ ישראל הנקיה והיפה. זו שאנו משְׁלִים את עצמנו להאמין שהייתה פה פעם באמת. הצליל הנקי, השמים הכחולים, האהבות הפורחות באור נפלא. תמיד כשרע לי, אני עוצם את העיניים ומקשיב ברוב קשב למתיקותן של המילים המשתלבות באופן כל כך נקי ומושלם בהרמוניה המופלאה, שלפעמים מזכירה לי כל כך בעצמתה את אשד הקולות ההרמוני הניגר והמרהיב של מקהלת הצבא האדום.

הגבעטרון, בשיריהם, יהיו תמיד בבואה למשהו נכסף שמתיימר להיות פנינו. פנינו כפי שהיינו רוצים, הוי כמה היינו רוצים, שכך ייראו באמת.

אבל האמת היא ההפך ממנה במרוצת הזמן. ובעצם היופי של הקול הרוסי, מכסה תמיד בצלילי בלליקה על זעקות המעונים. איזה פער עצום עמד בין ההרמוניה המופלאה של "מקהלת הצבא האדום", לבין המציאות הקשה ששררה אז ברחבי האימפריה הסובייטית, על מחנות הכפייה והגולאגים.

אולי זאת גם הבעיה, אני חושב לעצמי, עם שירי הגבעטרון. שיש בהם, בשירי הגבעטרון, משהו המסייע בידינו להכחיש את המציאות, כפי שהיא ניבטת אלינו מבעד לחלון שבפריפריה, או מעיניהם הכבויות של הפלסטינים העומדים בשקט בתור במחסום קלנדיה.

ים השיבולים איננו מצליח לכסות על מציאות של מאות אלפי ילדים הנמצאים מתחת לקו העוני יחד עם הוריהם המובטלים. ואלף ציפורים לא יכסו בקולן הזך

על עוד מאות אלפי הילדים שהוריהם עובדים כל יום קשה, ואפילו מאוד, ובכל זאת גם הם שרויים עמוק מתחת לקו העוני. ישראל האמיתית איננה נשקפת בשירי הגבעטרון. הכול אצלם כה מאיר ונפלא וזורח. האם באמת כזה עולמנו?

בחייה של כל מילה, או מצבור של מילים, או אפילו הררי מילים, בקיצור של כל מה שנקרא תרבות, ישנה תקופה של התגבשות, שלאחריה באה התבצרות, ולבסוף מגיעה הדעיכה הבלתי נמנעת. לעתים קורה שההתפרקות הבלתי נמנעת מלווה באלבומים יפים המעלים דוק של דמעות זיכרון בעינינו. ולעתים היא מלווה בפרסים מפוארים.

כך היה כאשר בתחילת שנות השמונים יצא לאור "כאן על פני אדמה". אלבום מרהיב עין, המסכם בתמונות המלוות במקורות אותנטיים, את תולדותיה הגמורים בעליל של ההתיישבות העובדת, בעריכתם הנהדרת של מוקי צור, תאיר זבולון וחינא פורת.

העולם התמים, שמי התכלת היפים, הגלבוע הנושק לתבור. הארץ שהייתה פה פעם כאשר בראנו יותר מאשר הרסנו, כאשר העולם היה בנוי יותר על קשר ודיאלוג בין בני אדם. כל העולם הזה, אם בכלל היה, נחנט כעת סופית בספר דברי הכרזתו של הימים שהיו ואינם.

אל תטעו, ישנו יופי רב בגוויעתה של תרבות, כפי ש"גילו" לפנינו כבר הרבה תרבויות שנעלמו מן העולם והן שוכנות עכשיו באלבומים ובסיכומי ההיסטוריה.

בסופו של יום, יש משהו בשירי הגבעטרון ויופיים הבלתי ניתן לערעור, שמזכיר לי את הקירות המצוירים להפליא בעיר שגוועה בבת אחת מתחת לאפר הוולקני "פומפיי".

ציורים מרהיבים ומלאי חיים של משהו שפסק מלהתקיים כבר מזמן. העולם ההוא אמנם מת, אך הציורים נותרו להעיד "שכך היה פה פעם". ואנחנו נמלאים עצב ענוג ומזילים דמעה של צער ושל רחמים ועל העולם ההוא שנגזז וגם קצת על עצמנו, ובתוך תוכנו אנו יודעים ביושר ובוודאות שאיננה מתכהה ואיננה מתכסה, כי זה מה שתמיד קורה כאשר האנך הופך לפתע להיות לאנכרוניזם, כאשר מה שהיה והעניק לנו ביטחון וודאות בעולם, לא ישוב עוד להיות כפי שהיה. לעולם.

ימי הולדת 5-11.6

7.6	אורי שמואלי	5.6	קטיה שיינגזיכט
	ירדן איילון		
9.6	גבריאל איילון	6.6	תמר המאירי
	רזי וגנר		עמק יצחקי
			גלית אלאני
			אורי שפרונג
10.6	נורית אדלר		נבו דוידסקו
11.6	יונתן לניאדו		

לא בגלל שהדברים קשים איננו מעיזים,
בגלל שאיננו מעיזים הם קשים!"

משולחן העורכת

יום חדש הוא יום חדש לחלוטין

כל יום הוא חדש ועתיר פוטנציאל. הוא מעולם לא היה כאן, וביקורו מסתיים תוך 24 שעות. גם אנחנו נולדים כל בוקר מחדש.

איזה מזל שאת העתיד מחלקים לנו לתשלומים של כל יום בנפרד!

יום חדש! כמו מתנה ארוזה היטב, איננו יודעים מה מחכה לנו. והדבר הכי טוב הוא שאנחנו קובעים מה יימצא בתוך האריזה. המתנה היא מה שאנחנו הכי רוצים!

טוב לקדש את עצמנו וכל יום מחדש. לתכנן אותו היטב, לראות אותו מושלם, לדמיין את עצמנו נעים לתוכו ושמחים בו. יום חדש להתעורר אליו! והיום הזה מלא בהזדמנויות ורעיונות שמעולם לא היו לפני כן.

החיים מגישים לנו מתנות לרוב. אבל כמו עם מתנות, יש כאלו שאנחנו לא אוהבים וכאלו שמוצאות חן בעינינו מאוד. בכל מקרה הן מתנות.

בררו אילו מתנות קיבלתם היום.

(זוהר חגבי)

